

ע"פ 7162/19 - דוד ראש נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7162/19

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ע' גרוסקופף

המערער:

דוד ראש

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט
המחוזי בחיפה מיום 26.9.2019 בת"פ
59285-08-16 שניתנו על ידי כב' השופט ארז פורת

תאריך הישיבה:

ג' בכסלו התשפ"א (19.11.2020)

בשם המערער:

עו"ד תמי אולמן; עו"ד שאדי סרוגיה

בשם המשיבה:

עו"ד אושרה פטאל

פסק-דין

השופט ע' גרוסקופף:

לפנינו ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט ארז פורת) מיום 8.4.2019 ומיום 26.9.2019, בהתאמה, בת"פ 59285-08-16, במסגרתם הורשע המערער בביצוע עבירות של הריגה ונהיגה בשכרות, ונגזר עליו עונש של 4.5 שנות מאסר בפועל, לצד עונשים נוספים.

1. על פי המתואר בכתב האישום, ביום 22.1.2016 בשעה 06:45 לערך, נהג המערער מחיפה לכיוון טבריה ברכב מסוג טויוטה, כאשר בדמו ריכוז של 210 מ"ל אלכוהול. בהגיעו לצומת שדרות ההסתדרות עם כביש 75, פנה המערער ימינה לכיוון יגור, ונסע בנתיב התנועה הנגדי שמיועד לכלי רכב הנוסעים על כביש 75 לכיוון חיפה. באותה עת נסעו בכביש רכבים רבים מכיוון יגור לחיפה. לא עבר זמן רב עד שהגיע המערער לקילומטר ה-47.9 בכביש, ופגע עם חזית רכבו ברכב מסוג סקודה, בו נהג מר נידאלחמזה ז"ל (להלן: המנוח), שנסע בכיוון התנועה הנכון. כתוצאה מהתאונה, נפצע המנוח באורח אנוש, ומותו נקבע במקום. המערער נפצע אף הוא, וכן נגרמו נזקים לשני כלי הרכב.
2. נוכח האמור, הואשם המערער בביצוע עבירת הריגה, לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); עבירת נהיגה פזיזה ופוזחת, לפי סעיף 338 לחוק; עבירת נהיגה תחת השפעת משקה משכר, לפי סעיפים 62(3), 64(א)(3), 64(ב)(4) ו-39א לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה), עבירה של נהיגה בשכרות לפי סעיפים 62(3), 64(א)(3), 64(ב)(4) ו-39א לפקודה; עבירת נסיעה נגד כיוון התנועה, לפי תקנות 35 ו-37 לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, וסעיף 68 לפקודה; ועבירה של גרימת חבלה של ממש, לפי סעיף 38(3) לפקודה.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

3. בהכרעת הדין מיום 8.4.2019, הורשע המערער בביצוע עבירת הריגה ועבירה של נהיגה בשכרות, וזוכה מהאישומים ביתר העבירות בשל כפילות והשתלבות יסודותיהם. בית המשפט קמא קבע כי המסכת הראייתית מבססת "מעל ומעבר לכל ספק סביר" כי לפני ובסמוך להתרחשות התאונה נהג המערער בהיותו שיכור לפי הגדרת הדין, וזאת בהסתמך על הממצאים הבאים: ראשית, עדויותיהם של מספר עדים שהבחינו במערער כשהוא נוהג נגד כיוון התנועה, במהירות רבה, על פני כפרת דרך בלתי מבטלת, ובלי לנקוט כל פעולה למניעת התנגשות עם רכבים שנסעו מולו; שנית, עדויותיהם של אנשי הצוות הרפואי שטיפלו במערער לאחר התאונה לפיהן נדף מפיו של המערער ריח אלכוהול, לרבות עדותה של פרמדיקת שהגיעה לזירת התאונה ועדותו של אח בבית החולים אליו פונה המערער, לפיהן המערער מסר כי חזר ממסיבה ואף אמר לפרמדיקת כי הוא שיכור (להלן: הפרמדיקת ו-אח בית החולים, בהתאמה). לעניין זה, נקבע כי העובדה שהפרמדיק הנוסף שטיפל במערער העיד כי לא חש בריח אלכוהול שנדף ממנו (להלן: הפרמדיק הנוסף), אינה מפחיתה ממשקל עדות הפרמדיקת, שכן התרשמות מעין זו תלויה בהיקף הקרבה בין המטפל למטופל, משכה ומידת האינטנסיביות שלה; שלישית, העדר הסבר המניח את הדעת מצד המערער להימצאותו של מכשיר נשיפון ברכבו. עוד נקבע כי די באמור לבסס מעל ומעבר לכל ספק סביר גם את מודעותו של המערער לאפשרות הממשית כי כתוצאה מנהיגתו עלולה להיגרם פגיעה קטלנית וטראגית למשתמשי דרך אחרים.
4. לצד זאת, דחה בית המשפט קמא את טענותיו של המערער כי נפלו פגמים בנטילת דגימת הדם ממנו בבית החולים, בשרשרת העברתה ובטיפול המעבדתי בה. נקבע כי דגימת הדם ניטלה מהמערער כדין ובסמכות, וכי תוצאות המעבדה לתרעלה שלימדו על הימצאות ריכוז של 210 מ"ג בדמו של המערער (הגבוה פי למעלה מ-4 מהשיעור המותר שנקבע בדין) הינן מדויקות ומהימנות. באופן יותר ספציפי, נקבע כי אין יסוד לטענה בדבר חיטוי מקום הדגימה בחומר אלכוהולי או שלמערער ניתנו תרופות שיכולות להשפיע על הדגימה ותוצאותיה; כי נטילת דגימת הדם לבקשת חוקר משטרתי מתיישבת עם הדין הקבוע בסעיף 64(ב) לפקודה באשר לנטילת דגימת דם מנהג החשוד בנהיגה

בשכרות; כי מכל מקום לא נסתרה טענת החוקר המשטרתי שהתקבל אף אישור רפואי לנטילת הדגימה בהתאם לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996, למרות שאין תיעוד לשם הרופא המאשר; כי לא נפל פגם בשייך דגימת הדם למערער באמצעות שתי תמונות שלו או בשרשרת העברתה למעבדה; וכי אין פסול בעצם העובדה שחוות דעתה של המומחית ד"ר שלמך (להלן: המומחית שלמך) נסמכת על תוצאות בדיקות שערכה עובדת מעבדה אחרת, הכפופה לה, בפרט בהינתן שתוצאות הבדיקה הראשונית שערכה המומחית שלמך תואמות (בסטייה המקובלת) את תוצאות הבדיקה הסופית.

5. יתרה מכך, בית המשפט קמא קבע כי אין ליתן אמון בגרסת המערער בה הכחיש שנהג תחת השפעת אלכוהול, וטען שאינו זוכר את שאירע עובר לתאונה. הוטעם כי גרסה זו לא נתמכה בתשתית ראייתית מספקת, וכי היא לא מתיישבת עם מכלול הראיות בתיק. כמו כן, נדחתה הטענה לפיה העדר הוכחה לכך שהמנוח היה חגור עובר לתאונה מביא לניתוק הקשר הסיבתי בין אופן נהיגתו של המערער לבין מותו של המנוח. בפן העובדתי, צוין כי בוחן התנועה שהגיע לזירת התאונה קבע שהמנוח היה חגור בזמן התאונה; ובפן המשפטי, נקבע כי די בכך שלאופן נהיגת המערער הייתה תרומה הכרחית להתרחשות התאונה הקטלנית. זאת ועוד, דחה בית המשפט קמא את טענות המערער למחדלי חקירה בעניינו. נקבע כי לא נפל פגם בהימנעות המשטרה מלחקור את החבר ששהה עם המערער עד זמן קצר לפני התאונה (להלן: החבר), מכיוון שהשניים לא שהו ביחד באופן רצוף טרם התאונה, ומאחר שמכל מקום החבר העיד מטעם ההגנה.

6. בגזר דינו מיום 26.9.2019, ציין בית המשפט קמא כי "תיק זה מגלם בעיניי את סיוטו של כל נהג שעה שלפתע, ומבלי הכנה ושהות לכלכל תגובה, נקלע נהג למצב דחק מסוכן אך בשל אופן נהיגת האחר". נקבע כי הערכים המוגנים בעבירות בהן הורשע המערער הם קדושת החיים, הגנה על שלמות הגוף והביטחון האישי של נהגים והולכי רגל, וכן הודגש כי בנסיבות המקרה דנן פגע המערער בערכים אלה באורח ממשי. בית המשפט קמא הוסיף והפנה לפסיקה שהדגישה כי על מנת להתמודד עם תופעת הקטל בכבישים עקב נהיגה בגילופין יש לנקוט בענישה מחמירה. ביישום הדברים על המקרה דנן, נקבע כי התוצאות הטראגיות של התאונה נגרמו ישירות מנטילת סיכון בוטה ובלתי מוצדקת מצד המערער, שעה שראה חירות לנהוג תחת השפעת אלכוהול ולאחר שעות רבות ללא שינה, ועל כן נסיבותיו האישיות ראויות להידחות מפני אינטרס ההרתעה והגמול.

7. בבואו לגזור את דינו של המערער, קבע בית המשפט קמא מתחם ענישה אחד לעבירות בהן הורשע המערער אשר נע בין 4 ל-8 שנות מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. במסגרת קביעת העונש הראוי בתוך מתחם הענישה, צוינו כשיקולים לחומרה העדר נטילת אחריות מצד המערער למעשיו, היאחזותו הבלתי מבוססת בחוסר זיכרון כטענת מגן, עמידתו הדווקנית על חקירת כלל העדים בתיק והעובדה שתסקיר שירות המבחן בעניינו אינו כולל המלצה שיקומית. עם זאת, נקבע כי השיקולים לקולה בעניינו של המערער - מצבו הרפואי והכלכלי והחשש שכליאתו תפגע קרוב לוודאי באשתו ובבתו התינוקת - מצדיקים למתן את הענישה בתוככי המתחם שנקבע. בהמשך לכך, קיבל בית המשפט את טענת המערער לפיה עניינו נכנס בגדר סעיף 301 לחוק, כפי שתוקן לאחרונה לגבי עבירה שעניינה המתה בקלות דעת. נקבע כי גם אם היה המערער פזיז כלפי יצירת הסיכון, סביר כי קיווה שהסיכון לא יתרחש, אך בה בעת הובהר כי היקף הפזיזות בנסיבות דנן מצדיק ענישה הכוללת רכיב משמעותי של מאסר בפועל. נוכח כל האמור, השית בית המשפט על המערער 4.5 שנות מאסר בפועל, שנתיים מאסר על-תנאי למשך 3 שנים, פסילת המערער מקבלה או החזקה של רישיון נהיגה למשך 20 שנים ממועד מתן גזר הדין ותשלום פיצוי כספי להורי המנוח בסך של 25,000 ש"ח.

מכאן ערעורו של המערער, הנסוב הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין.

עמוד 3

8. המערער טוען כי בהכרעת הדין נפלו שגיאות מהותיות, וממקד את עיקר טענותיו בקביעה שנהג בהיותו שיכור. ראשית, נטען כי בית המשפט קמא לא נתן משקל ראוי לראיות סותרות, כגון הפער בין עדות הפרמדיקית לבין עדות הפרמדיק הנוסף לעניין ריח האלכוהול שלכאורה נדף ממנו; שנית, גורס המערער כי לא ניתן משקל הולם למחדלי חקירה חמורים ומהותיים בעניינו ולפגמים במסכת הראייתית, שפגעו ביכולתו להוכיח את חפותו. בתוך כך, נטען כי המשטרה לא חקרה עדים רבים שיכלו לשפוך אור על מצבו של המערער בסמוך להתרחשות התאונה; כי דגימת הדם ניטלה מהמערער ללא הסכמתו, בלי אישור מקדים של רופא, בלא שנעשה לו זיהוי ואימות כדין; כי לא נפסלה האפשרות שדגימת הדם הושפעה מחומר החיטוי והתרופות שניתנו למערער; כי הדגימה הועברה מבית החולים למעבדה ללא השגחה ורישום מספקים; וכי המומחית שלמך הסתמכה בעדותה על התרשמותה של עובדת אחרת במעבדה; שלישית, שב המערער על טענתו להעדר קשר סיבתי בין אופן נהיגתו לבין מותו של המנוח, בשל כך שהמדינה לא שללה את האפשרות שהמנוח נסע ללא חגורת בטיחות או תחת השפעת אלכוהול או סמים, לא הוכיחה את מהירות נסיעתו של המנוח, ולא סיפקה הסבר מדוע המנוח לא הצליח, בשונה מנהגים אחרים, למנוע את התרחשות התאונה. לבסוף, גורס המערער כי שגה בית המשפט כשדחה את גרסתו לפיה נהג נגד כיוון התנועה בשל חוסר תשומת לב רגעי שבתום לב או עקב הירדמות פתאומית, וכן כי כתוצאה מהתאונה נפגע זיכרונו. לנוכח כל האמור, סבור המערער כי לא הייתה הצדקה להרשעתו וכי לכל היותר היה על בית המשפט להרשיעו בעבירות קלות יותר.

9. לחלופין, טוען המערער כי העונש שהושת עליו חמור יתר על המידה מאחר שהוא אינו מבוסס על מתן משקל ראוי לסוגיות הבאות: הגדרת המתה בקלות דעת כעבירה קלה יותר מהמתה באדישות במסגרת תיקון מס' 137 לחוק; פציעתו של המערער באורח קשה בתאונה, הן פיזית והן נפשית, והעובדה שנותר בגינה נכה בשיעור גבוה; הטענה כי עד לכניסתו למאסר לקח המערער חלק בהליך שיקומי; והדגשת תסקיר שירות המבחן את היותו נעדר עבר פלילי, קשייו להשתלב מחדש בתעסוקה ובחברה, לקיחת אחריות על מעשיו והבעת אמפתיה כלפי משפחת המנוח. לפיכך, מבקש המערער כי נקל בעונש שנגזר עליו ככל שנדחה את ערעורו על הכרעת הדין, ובנוסף הוא מבקש כי נורה שמניין ימי פסילת רישיונו יחול מיום התרחשות התאונה.

10. המדינה מצדה סומכת ידה על פסק דינו של בית המשפט קמא. לדידה, הכרעת הדין נשענת על ממצאי עובדה ומהימנות שאינם מצדיקים התערבות של ערכאת הערעור. לצד זאת, שבה המדינה על נימוקיו של בית המשפט קמא שפורטו לעיל, ועל הראיות שבבסיסם, אשר לשיטתה שומטים את הקרקע תחת כלל טענות המערער למחדלי חקירה ופגמים במסכת הראייתית. בתוך כך, מדגישה המדינה כי בהתאם לעדויות השוטר ואח בית החולים, המערער היה מחוסר הכרה עם הגעתו לבית החולים, ולפיכך לא ניתן היה לקבל את הסכמתו לנטילת דגימת הדם ממנו. כמו כן, נטען כי הראיות בתיק מבטלות את חששו של המערער לפיו דגימת הדם שנבדקה ניטלה מאדם אחר, וכן כי דו"ח נטילת הדם מהמערער נערך באופן מלא ומפורט בהתאם לדרישות הדין. עוד נטען כי בהתאם לדו"ח האמור חומר החיטוי בו השתמש אח בית החולים טרם נטילת בדיקת הדם מהמערער אינו אלכוהולי, וממילא כמות האלכוהול שנמצאה בדמו של המערער גבוהה בערך פי 4 מהשיעור שנקבע בדין. המדינה מוסיפה וטוענת כי החלטת המשטרה שלא לחקור את האנשים עמם שוחח המערער בטלפון הנייד בדקות שלפני התאונה או את החבר ששהה עמו בבילוי הלילי שקדם לתאונה – לא פגעה בהגנת המערער. בהקשר זה, הודגש כי אותו חבר נחקר כעד מטעם ההגנה, וכי בית המשפט התרשם שאין בכוחה של גרסתו לתרום להגנת המערער מאחר שלא שהו יחד ברציפות טרם התאונה.

11. באשר לערעור על גזר הדין, טוענת המדינה כי העונש שהוטל על המערער הינו עונש ראוי בהתחשב בחומרת

מעשיו, וכי הוא מביא בחשבון את כלל השיקולים לקולה הנוגעים לעניין. על כן, סבורה המדינה שאין בעניינו הצדקה להתערבות בגזר הדין.

12. לקראת הדיון שהתקיים לפנינו הגיש שירות המבחן תסקיר משלים, בו צוין כי המערער החל ביום 25.11.2019 בריצוי עונשו, כי מלבד שתי הפרות משמעת תפקודו של המערער בבית האסורים תקין, וכי הוא שיתף פעולה בהליך הטיפול במחלקת התעבורה בה שובץ תחילה.

13. במהלך הדיון שהתקיים ביום 19.11.2020 חזרו באי כוח הצדדים על עיקר טענותיהם. באת כוח המערער הדגישה כי לשיטתה יש לפסול את כל שרשרת המוצג של דגימת הדם, מכיוון שעובדת המעבדה שטיפלה בדגימת הדם לא העידה בבית המשפט קמא. מנגד, באת כוח המדינה ציינה כי נערכו שיחות עם האנשים שהופיעו ברשימת פלט השיחות מהטלפון הנייד של המערער בסמוך לקרות התאונה, אך אף אחת מהן לא שפכה אור נוסף על מצבו של המערער טרם התאונה. כמו כן, הסכימה באת כוח המדינה כי פסילת רישיון המערער תחל ביום 23.1.2016 (יממה לאחר התרחשות התאונה).

דיון והכרעה

14. לאחר עיון בנימוקי הערעור ובתשובת המדינה, וכן בהכרעת הדין ובגזר הדין של בית המשפט קמא, ושמיעת טענות הצדדים בדיון שהתקיים לפנינו, הגעתי למסקנה כי יש לדחות את הערעור על שני חלקיו, וזאת למעט לעניין התיקון המוסכם של מועד תחילת פסילת הרישיון, וכך אמליץ גם לחברי לעשות. להלן נימוקיי.

15. אקדים ואומר: עיקר טענותיו של המערער ביחס להכרעת הדין מכוונות נגד ממצאי עובדה וקביעות מהימנות של בית המשפט קמא. הלכה פסוקה היא כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בממצאי עובדה ומהימנות של הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים. זאת, לאור יכולת הערכאה הדיונית להתרשם באופן ישיר ובלתי אמצעי מהצדדים, ראיותיהם והעדויות מטעמם (ראו, מיני רבים: ע"פ 1193/16 סונגו נ' מדינת ישראל, פסקה 29 (17.5.2018); ע"פ 989/19 פלונינ' מדינת ישראל, פסקה 28 (19.12.2019); ע"פ 634/19 גבאי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.2.2020)). לאמצאתיכיענינושלמערער נמנה בגדר המקרים החריגים שמצדיקים התערבות כאמור.

16. הקו המקשר בין מרבית טענות המערער הוא שלשיטתו הגנתו בהליך נפגעה עקב מחדלי חקירה וכשלים שנפלו בגיבוש המסכת הראייתית. כידוע, מחדלי חקירה כשלעצמם אינם מספיקים לשם זיכוי נאשם. על מנת לבסס ספק סביר ולהביא לזיכוי של המערער נדרש מחדל מהותי המקפח את הגנתו והיורד לשורש העניין (ע"פ 5073/11 חנוכה נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (12.11.2014) (להלן: עניין חנוכה); ע"פ 8965/18 מחאג'נה נ' מדינת ישראל, פסקאות 35-33 (3.11.2019); ע"פ 517/19 אבו עמאר נ' מדינת ישראל, פסקה 38 (6.7.2020)). בעניינו, בית המשפט קמא דחה את כלל טענותיו של המערער למחדלי חקירה ולכשלים במסכת הראייתית, ולא מצאתי פגם בקביעותיו. יתרה מכך, אף אם היה ממש בטענותיו של המערער בעניין זה, וכאמור אינני סבור כן, אין מדובר במחדלי חקירה מהותיים המקפחים את הגנתו והיורדים לשורש העניין.

17. ראשית, ובכל הנוגע לטענות המערער בדבר הימנעות המשטרה מלחקור עדים נוספים, יודגש כי העובדה

שהחבר, בו התמקד המערער בטענותיו, העיד בהליך מטעם ההגנה משככת את חששו של המערער כי גרסתו לא הוצגה בפני בית המשפט קמא, וודאי שומטת את הקרקע כי עניין לנו במחדל חקירה מהותי. לא כל שכן, שעה שבית המשפט קמא התרשם שאין בעדות החבר כדי להועיל להגנת המערער, מהטעם שהשניים לא שהו יחד ברציפות עובר להתרחשות התאונה. למעלה מכך, במסגרת הדיון שהתקיים לפנינו ציינה באת כוח המדינה כי המשטרה ערכה שיחות עם האנשים שהופיעו ברשימת פלט השיחות מהטלפון הנייד של המערער בסמוך לקרות התאונה, ונמצא כי אף לא אחד מהם שפך אור חדש על מצבו של המערער עובר לתאונה. משכך, אין לקבל את טענות המערער כי גביית העדויות בהליך על ידי המשטרה מקימה עילה להתערבות ערכאת הערעור בפסק דינו של בית המשפט קמא.

18. שנית, ובכל הנוגע לחצים שמפנה המערער כלפי אופן נטילת דגימת הדם ממנו בבית החולים, שרשרת העברתה והטיפול המעבדתי בה – יצוין כי בית המשפט קמא מצא שדי בעדויות בדבר אופן נהיגת המערער ובעדויות גורמי הטיפול בו כדי "לבסס מעל ומעבר לכל ספק סביר את היות הנאשם שיכור עובר להתרחשות התאונה" (פסקה 4 להכרעת הדין). אשר על כן, הרשעת המערער כאמור בהכרעת הדין נותרת על כנה אף ללא ממצאי בית המשפט קמא בכל הקשור לדגימת הדם שנלקחה ממנו, וניתן להסתפק בכך כדי לדחות את טענותיו של המערער בעניין זה. מכל מקום, במקרה שלפנינו קבע בית המשפט קמא, ובקביעות אלה לא ראיתי הצדקה להתערב, כי לא היה נדרש בנסיבות המקרה דן אישור של רופא לנטילת הדגימה (ראו: סעיף 64ב(ב) לפקודה), וכי אין בטענות המערער כדי להצביע על פגמים מהותיים בנטילת דגימת הדם ושרשרת העברתה. כמו כן, גם הטענה לפיה עדות המומחית שלמך מהווה עדות מפי השמועה, אין לה על מה לסמוך. כידוע, העובדה שמחברת דו"ח המוצג לפני בית המשפט מסתייעת בעבודתה בעזרת עובדים אחרים, אשר בקיאים בכללים ובנהלים לטיפול בדגימת הדם ופועלים בהתאם להם – אינה הופכת את הדו"ח לבלתי קביל (ראו: עניין חנוכה, פסקה 17; ע"פ 4450/18 דיאב נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (1.3.2020)). לפיכך, המערער לא הציג טעם לסתירת הקביעה לפיה נמצאה בדמו כמות אלכוהול הגבוהה בלמעלה מפי 4 מהשיעור הקבוע בדין – קביעה שדי בה, כשלעצמה, על מנת לבסס בנסיבות המקרה את היות המערער בגילופין בזמן התאונה.

19. זאת ועוד, יש לדחות גם את טענות המערער לעניין ניתוק הקשר הסיבתי בין נהיגתו לתוצאות התאונה. העיקר לענייננו הוא שאלמלא אופן נהיגתו של המערער לא הייתה נגרמת התאונה בה נפצע המנוח באופן אנוש (ע"פ 456/16 צ'ורני נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (4.3.2018); ע"פ 8483/16 ועדיה נ' מדינת ישראל, פסקה 79 (25.10.2018)). קרי, נהיגת המערער בגילופין מהווה "סיבה בלעדית" להתרחשות התאונה ולמותו הטררגי של המנוח. באשר להתנהלות המנוח במועד התאונה, בוחן שהגיע לזירת התאונה בסמוך לאחר התרחשותה ציין כי חגורת הבטיחות של המנוח הייתה גזורה – דבר המלמד על כך שהמנוח היה חגור בעת התאונה, וכי החגורה נגזרה בניסיון לחלצו מהרכב. כמו כן, במסגרת הדיון שהתקיים לפנינו טענה המדינה כי מבדיקה שנערכה עולה כי המנוח לא היה שתוי בעת התרחשות התאונה. אשר על כן, לא ניתן לומר כי התנהגות המנוח ניתקה את הקשר הסיבתי בין אופן נהיגתו של המערער להתרחשות התאונה, וממילא יש לדחות את הטענה כי נפל פגם בחקירת המשטרה ביחס לבדיקת המנוח.

20. בשולי הדברים אעיר, כי לא כל השערה שמעלה ההגנה בדבר התקיימות נסיבה היפותטית העשויה להפחית מאחריותו של הנאשם צריכה להיבדק על ידי המשטרה. בענייננו אין כל בסיס בחומר הראיות לכך שהמנוח נהג שלא כדין. המנוח נסע לתומו בכיוון התנועה החוקי, ולא הצליח לחמוק מרכבו של המערער, שנסע באופן חריג מאד בניגוד לכיוון התנועה בכביש בין-עירוני מהיר. במצב דברים זה, אין כל סיבה להניח כי למנוח, אשר מצא עצמו לאסונו מול סכנה שהיחה מכיוון בלתי צפוי, היה אשם כלשהו בתאונה. העובדה שנהגים אחרים הצליחו לחמוק מנתיב פגיעתו של המערער בוודאי שאינה מטילה כל דופי במנוח, שהרי בכל התרחשות טראגית מסוג זה יש מי שמשחק לו מזל ויש מי שמזל בוגד בו. בנסיבות אלו, סבורני כי לו היו הרשויות החוקרות מסרבות לשתף פעולה עם ניסיונו של המערער להטיח

במנוח האשמות בעלמא, לא היה מקום לראות בכך מחדל חקירתי. אפס, כאמור, בעניינו בדקה המשטרה גם את הטענות האמורות, ומצאה כי לא היה אלכוהול בדמו של המנוח, וכי היה חגור בחגורת בטיחות בשעת התאונה. משכך הערה זו אינה דרושה להגנת זכרו של המנוח, אשר נבדק ונמצא באופן פוזיטיבי כי נהג כחוק, אלא במטרה למנוע פגיעה מיותרת בשמם הטוב של קורבנות במקרים עתידיים.

21. טענה נוספת שהעלה המערער היא כי לא הוכח בעניינו היסוד הנפשי שדרוש לצורך הרשעתו בעבירת ההריגה, וכי יש להרשיעו לכל היותר בעבירה של גרימת מוות ברשלנות. ואולם, חזקה על המערער כי בעת שתיית האלכוהול היה מודע להשלכות שתהינה לכך על יכולתו המנטאלית. משהחליט לנהוג ברכבחרף כמות האלכוהול ששתה, יש לראות במערער כמי שנטל על עצמו בודעין את הסיכון של אפשרות ממשית של פגיעה בשלמות גופו או בחייו של אחר, תוך גילוי קלות דעת או אדישות (ע"פ 140/98 חוג'ה נ' מדינת ישראל, פ"דנב(3) 225, 237-238 (1998); ע"פ 4498/14 גרידיש נ' מדינת ישראל, פסקאות 58-59 (13.5.2015)). בעניינו, קבע בית המשפט כי המערער ביצע את העבירה מתוך קלות דעת ולא אדישות. קביעה זו – בדין יסודה.

22. באשר לערעור על גזר הדין, הלכה פסוקה היאשערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בעונשים שהשיתה הערכאה הדיונית, למעט במקרים חריגים בהםהעונשים שהושטו על המערער חורגים באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנהוגה או כאשר נפלה טעות מהותית בגזר הדין (ע"פ 9079/16 מיארהנ' מדינת ישראל, פסקה 8 (9.3.2017); ע"פ 8805/15 פלונינ' מדינת ישראל, פסקה 25 (2.4.2017)). לא מצאתי כי המקרה דננמנה עם אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות כאמור. כפי שפסק בית משפט זה פעמים רבות, לבתי המשפט תרומה חשובה למלאכת המאבק בתאונות הדרכים, באמצעות הטלת ענישה מחמירה על הנוהגים בגילופין (ראו: ע"פ 4441/13 פלונינ' מדינת ישראל, פסקה 7 (14.8.2014); ע"פ 7066/13 אלמליח נ' מדינת ישראל, פסקה 85 והאסמכתאות שם (22.12.2015); ע"פ 4908/18 אל עסיינ' מדינת ישראל (7.11.2019)). יתרה מכך, התרשמתי כי ביתהמשפט קמאבחןהיטבאתמכלול השיקולים הרלוונטיים, לרבותהשיקולים לקולה שהצביע עליהם המערער בערעורו, תוך איזון ראוי ביניהם. אוסיף בעניין זה אך כי התנהלותו של המערער, אשר המשיך להתכחש לאחריותו הכבדה לתאונה גם בהליך הערעור, תוך הטחת האשמות בלתי מבוססות במנוח (בדבר אחריותו לגרימת התאונה) וברשויות החוקרות (בדבר מחדלי חקירה), מקשה עד מאד להקל בעונשו. לפיכך, לא קיימת לטעמי הצדקה להפחתת עונש המאסר שהושט על המערער בידי בית המשפט קמא.

23. לעומת זאת, בכל הנוגע לתקופת פסילת הרישיון –המדינה הסכימה בנסיבות המקרהשיש להתערב באשר נקבע בפסק הדין, כך שתקופת פסילת רישיונו של המערער תמנה החל מיום 23.1.2016, ולמשך התקופה שנקבעה בפסק הדין. הסכמה זו מקובלת עלינו.

24. סוף דבר: לו תישמע דעתי, יידחה הערעור על שני חלקיו, למעט שינוי מועד תחילת מניין הימים לפסילת רישיון המערער, כמפורט בפסקה 23 לעיל.

ש ו פ ט

השופט י' עמית:

עמוד 7

אני מסכים.

1. המערער נהג כברת דרך של ממש כנגד כיוון התנועה בכביש בין-עירוני וחלפו על פניו רכבים שהגיעו מולו; מהמערער נדף ריח של אלכוהול שבו הרגישו אנשי הצוות הרפואי; ובדמו של המערער נמצאה כמות העולה בהרבה על המותר על פי דין - ואידך זיל גמור.

2. הגנתו של המערער הייתה הגנת סרק ולא בכדי פסק דינו של בית המשפט קמא היה קצר וקולע. הערעור דן הוא מסוג הערעורים שגורמים לשופט ערכאת הערעור בפלילים געגועים עזים להוראת תקנה 460(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 ולהוראת תקנה 148(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 - תקנות המאפשרות לערכאת הערעור לאמץ בקצרה את פסק הדין של הערכאה הדיונית, על מנת לחסוך במשאבי שיפוט. ייתכן כי הגיעה העת לאמץ הוראה דומה בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

ש ו פ ט

השופט נ' הנדל:

אני מסכים לפסק דינו של חברי, השופט ע' גרוסקופף.

אשר להצעת חברי, השופט י' עמית, בדבר האפשרות לאמץ את הוראות תקנה 460(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (וחליפתה - תקנה 148(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018) גם לתחום הפלילי - אביע את דעתי כי טרם יעשה זאת המחוקק, יש לקיים דיון מקיף בנושא, לרבות התייחסות להבדלים בין הדין האזרחי לדין הפלילי. איני סבור כי פסק דין זה הוא המסגרת להרחיב בנושא.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ע' גרוסקופף.

ניתן היום, י"ט בטבת התשפ"א (3.1.2021).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט